

НАУКОВИЙ ДОРОБОК ВАСИЛЯ ДОБОША ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ БІБЛІОТЕКИ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.

Випуск 2 (52)

УДК 027.7(477.87-25):025.2-047.37:811.161.2(092)Добош В.

DOI: 10.24144/2663-6840/2024.2(52).111-119

Медведь М. Науковий доробок Василя Добоша через призму бібліотеки Ужгородського національного університету; кількість бібліографічних джерел – 33; мова українська.

Анотація. Актуальність статті полягає в дослідженні наукової спадщини відомого вченого, українського мовознавця Василя Івановича Добоша – гідного представника когорти вчених-філологів, які зросли в стінах Ужгородського університету. Наукова розвідка зроблена з акцентом на збереженні та популяризації праць вченого бібліотекою Ужгородського національного університету. Мета дослідження – віднайти і представити бібліографічну інформацію про наявність у бібліотечному фонді університету наукових напрацювань ученого, який присвятив свою професійну діяльність не лише навчанню нового покоління фахівців-філологів, а й успішно поєднував її з дослідженнями діалектів закарпатського регіону, зокрема синтаксису, семантики, складу та функцій прийменникових конструкцій південнокарпатського говору української мови. Джерельною базою статті слугували алфавітний та системний каталоги документів, тематичні та предметні картотеки, рубрикатор «Вчені Ужгородського університету». Завданням розвідки стало хронологічне упорядкування опублікованих робіт В. Добоша, вивчення способів їх надходження до бібліотечного фонду університету, виявлення дарчих написів на книгах. Особливу увагу звернуто на дисертаційні роботи вченого, захист яких відбувся 1955 та 1978 рр. Дослідження «Синтаксис південнокарпатських говорів української мови (синтаксичні функції відмінків)» (1978) принесло В. Добошу широке визнання в мовознавчому світі. Спираючись на практичні підтвердження (записи) історії книговидачі окремих видань, книгозбірня засвідчує постійний користувацький інтерес до наукових праць професора Василя Добоша «Синтаксис українських південнокарпатських говорів: текст лекцій» (1971), «Синтаксис українських південнокарпатських говорів (Прийменникові конструкції): текст лекцій» (1972), «Методичні розробки до практичних занять з діалектного синтаксису (Прийменникові конструкції, ч. 2)» (1981).

Ключові слова: мовознавець Василь Іванович Добош, наукові праці Василя Добоша, мовознавство, діалектологія, Ужгородський національний університет, Наукова бібліотека Ужгородського національного університету.

Формулювання проблеми. Ужгородський національний університет пишається плеядою вчених, які зросли в його стінах. Серед них імена видатних українських мовознавців, які прославили філологічну науку не лише в Україні, а й за її межами. Такими вченими стали Василь Німчук, Олекса Мишанич, Йосип Дзензелівський, Павло Чучка, Михайло Сюсько, Кирило Галас, Валентина Статеева, Василь Лавер, Іван Сабадош та ін. Цьогоріч ми нає 100 років з дня народження ще одного видатного вченого, який залишив помітний слід в українському мовознавстві, а саме в закарпатській діалектології, – професора Василя Івановича Добоша.

Історія Ужгородського університету наближається до 80-річчя з дня заснування. 1945 року було відкрито спеціальність «Українська мова і література». Вже в 1951 році відбувся перший випуск студентів-філологів. З 1948 до 1952 року серед студентів Ужгородського університету навчався талановитий і сумлінний юнак, майбутній професор Василь Добош. На час вступу до університету він вже пройшов випробування Другою світовою війною. Найбільшою перешкодою, як згадував учений, стало недостатнє володіння ним українською літературною мовою. Та настирливий юнак усього за три місяці перед вступом до вишу знайшов власне рішення – інтенсивне читання кращих взірців художньої літератури. Жага до знань і добра пам'ять допомогли йому успішно опанувати граматику української мови, що стало основним під час вступного

випробування й відкрило шлях до мовознавства майбутньому професору. Феноменальність життєвого і наукового прикладу Василя Добоша полягає в особистій позиції людини, яка понад усе любила рідну мову і присвятила своє життя її служінню.

Мета нашого дослідження – віднайти у фонді НБ УжНУ та оприлюднити бібліографічні відомості про доробок відомого вченого-мовознавця Василя Івановича Добоша. Ужгородський університет став основою професійного зростання талановитого дослідника української мови. Наукове становлення мовознавця розпочалося зі студентської лави.

У фонді Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету (надалі НБ УжНУ) наявні унікальні періодичні видання, серед яких підшивки університетської газети «За більшовицькі кадри», яка зберігає свідчення становлення і зростання вишу. У її другому номері від 17 січня 1952 року нашу увагу привернула публікація студента 5 курсу Василя Добоша «Як я працюю над дипломною роботою». У цій газетній замітці оприявлено вибір напрямку досліджень майбутнього світила мовознавства: «Я вирішив взяти тему для дипломної роботи з мови, з діалектології, – «Говірка села Стеблівки Хустського округу»... На цю тему у мене була курсова робота, доповідь на студентській конференції та ряд невеликих заміток з окремих видань... Зараз я працюю над розділом фонетики» [Добош 1952, с.1]. У п'ятому номері цієї ж газети дослідник-початківець в публікації «З досвіду од-

нії діалектологічної групи» згадує кропітливу роботу зі збору матеріалу в селах Сокирниць та Золотарьово Хустського округу [Добош 1952, с.2].

Підсумовуючи роботу факультетів за 1952 р., університетський часопис зазначає, що «...Одним з найважливіших завдань українських мовознавців є створення діалектологічного атласа української мови, велика робота по збиранню якого проводиться кафедрою української мови <...>, організовують діалектологічні експедиції, до яких входять кращі студенти-мовники» [Вивчення говорів 1952, с. 2]. Зовсім не дивно, що Вченою радою університету було винесено рішення рекомендувати двох кращих студентів-випускників філфаку – П.П. Чучку та В.І. Добоша – до аспірантури. Попереду на майбутнього вченого чекала не проста дослідницька діяльність, викладена в численних публікаціях.

Аналіз досліджень. Першою спробою впорядкування наукових напрацювань В. Добоша можна вважати роботу кандидатки філологічних наук, доцентки Галини Вовченко, опубліковану у збірнику наукових праць «Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства», присвяченому пам'яті професора Василя Добоша. Досліджуючи бібліографію наукової спадщини В. І. Добоша, Галина Вовченко вдало її систематизувала [Вовченко 2005, с. 9–16]. Матеріали бібліографічного покажчика охоплюють період півстолітньої наукової діяльності вченого-філолога, починаючи з 1949 року, його студентського навчання в Ужгородському державному університеті, навчання в аспірантурі та викладацькій роботі аж до 1999 року. До бібліографічного переліку внесено: 45 публікацій вченого, 7 методичних розробок, 2 автореферати й дисертаційне дослідження В. Добоша, а також окремі видання автора.

У 2009 році побачило світ унікальне бібліографічне видання «Закарпатський діалект», укладачами якого стали вчені УжНУ – І.В. Сабадош, О.М. Миголинець, О.Д. Пискач. У покажчику вміщено бібліографічний перелік праць, а саме 42 позиції наукових робіт Василя Добоша. Констатуємо, що, на превеликий жаль, як порівняти зі згаданими бібліографічними матеріалами, деякі наукові роботи вченого у фонді НБ УжНУ відсутні.

Серед півтора мільйона примірників друкованих і 50 тисяч електронних видань у бібліотеці зберігається і науковий доробок вченого Василя Добоша.

Завдання розвідки. Нами здійснена спроба дослідити науковий спадок професора В. Добоша у фонді НБ УжНУ, розглянути його хронологічні межі, виявити унікальні дарчі написи на деяких виданнях.

Методика дослідження. Нами були використані традиційні та електронні пошукові можливості каталогів та тематичних картотек бібліотеки, персональний рубрикатор «Вчені УжНУ», «Праці науковців УжНУ», електронний репозитарій УжНУ, перегляд ряду періодичних видань тощо.

Наше дослідження розпочнемо з найдавніших видань, в яких опубліковані праці вченого, і в першу чергу, звернемося до фонду та каталогів ін-

формаційно-бібліографічного відділу бібліотеки, в якому завдяки сумлінній роботі бібліографів (найактивніше робота зі створення тематичних каталогів розпочалась за тодішнього керівництва відділом Олени Закривидороги і продовжується теперішнім керівником відділу, талановитим бібліографом Ларисою Мельник) зберігаються не лише картотечні відомості, а й самі праці вчених. Серед них ми натрапили на раритетне видання – автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук В.І. Добоша «Южнокарпатские украинские говоры долины реки Турьи (Фонетика. Морфология)». На титульній сторінці автореферату відображений штамп зі свідченням вхідної нумерації №116 від 8.02.1955, метадані видання, які засвідчують рік та місце видання (автореферат був виданий у Києві, в друкарні Київського державного університету). На звороті титульної сторінки повідомляється, що робота виконана в Інституті мовознавства імені О.О. Потебні Академії наук ССР. Дослідження діалектів Турянщини, які автор студіював упродовж 1949–1955 років, повинно було бути викладене й оприлюднене лише російською мовою – свідчення русифікації української науки. На жаль, у фонді дисертаційних досліджень НБ УжНУ, який містить 1200 оригіналів праць, не згадана дисертаційна робота В.І. Добоша.

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук «Синтаксис южнокарпатских говорів українського язика (синтаксические функции падежей) та оригінал рукопису дисертації обсягом 479 сторінок з інвентарним номером 1093 зберігається у відділі краєзнавчої літератури «Карпатика» і часто використовується науковцями. І це дослідження викладено російською мовою. На титулі рукопису, виконаного машинописом, є власноручний підпис дослідника.

На титульній сторінці згаданого автореферату, датованого 1978 роком, – дарчий напис автора з текстом: «Бібліотеці УжДУ від автора. Підпис». На звороті титульної сторінки повідомлено, що робота виконана на кафедрі української мови Ужгородського державного університету, вказані офіційні опоненти: доктори філологічних наук, професори – С.П. Бевзенко, М.А. Жовтобрюх, П.С. Дудик. Вражає список використаної літератури на 70 сторінках дисертації (з 362 до 462 с.). Книги інвентарного обліку бібліотеки є документальним підтвердженням, які засвідчують дату отримання видань до її фонду. До прикладу, завдяки інвентарним записам можна стверджувати, що тексти лекцій В. Добоша «Синтаксис українських південнокарпатських говорів» для студентів-філологів потрапили до книгозбірні УжДУ на початку 1972 року. Це видання за редакцією І.І. Фекети обсягом 119 сторінок побачило світ 1971 р. Посібник викликав неабиякий інтерес студентів.

Тоді ж до бібліотеки потрапляє ще одна праця В. Добоша під такою ж назвою, але до заголовку додається уточнення «прийменикові конструкції». Редактором видання накладом в 500 примірників був кандидат філологічних наук, доцент В.І. Лавер.

На одному з них Василь Добош залишив надпис «Бібліотеці Ужгородського державного університету від автора. Підпис. Дата 23.01.1973 р.». На жаль, слідів методичних напрацювань викладача В. Добоша попереднього періоду в бібліотеці віднайти не вдалося. Причина, імовірно, криється в інструктивних нормативах, які передбачали чітко визначений термін зберігання методичних розробок в бібліотеці, аргументовані межами «не більше ніж 5 років» з дати випуску.

Василь Добош був активним учасником мовознавчих конференцій, про що свідчать опубліковані матеріали наукових заходів.

У збірнику матеріалів «Доповіді та повідомлення. Серія історико-філологічна» (1957) опубліковано доповідь Василя Добоша «Дієслівні категорії часу і способу в південнокарпатських говірках долини р. Тур'ї (творення форм)» [Добош 1957, с. 96–98].

У другому випуску Наукового вісника Ужгородського університету (тодішні «Наукові записки. Том XXVI. Діалектологічний збірник. Випуск 2», 1957 р.) вміщено його публікацію «Із спостереження над фонетикою південнокарпатських говорів долини р. Тур'ї». Викладений вченим матеріал публікації містить 22 сторінки тексту і згрупований автором за двома розділами: палаталізація і диспалаталізація приголосних та рефлексія давніх *o*, *e*. В останньому розділі виокремлено рефлексію давніх *o* та *e* [Добош 1957, с. 93–114].

У збірнику матеріалів «Доповіді та повідомлення. Серія філологічна. II (присвячена 40-річчю УРСР) вміщено доповідь В. Добоша «Із словотвору іменників говірок долини р. Тур'ї Закарпатської області» [Добош 1958, с. 78–80].

Ще в одному збірнику матеріалів за 1958 р. «Доповіді та повідомлення. №3. Серія філологічна» поряд з такими авторами, як С.П. Бевзенко, Й.О. Дзендзелівський, К.Й. Галас, П.М. Лизанець, П.П. Чучка, В.В. Німчук, є й доповідь В.І. Добоша «До синтаксису особових енклітик – *м*, – *с*, – *с'ме*, – *с'те* в південнокарпатських говорах» [Добош, 1958, с. 42–44].

У випуску 4 згаданої серії у 1959 р. Василь Добош оприлюднив статтю «До питання функціонально-семантичних особливостей прийменників говірок долини річки Тур'ї Закарпатської області» [Добош 1959, с. 76–79].

Уже в наступному випуску за № 5 цієї ж серії вміщено його доповідь «Основні значення конструкцій знахідного та орудного відмінків у говорах Тур'янщини Закарпатської області» [Добош 1960, с. 58–60].

Серед тез доповідей та повідомлень наукової конференції професорсько-викладацького складу, присвяченої 150-річчю з дня народження Тараса Григоровича Шевченка (1964), міститься доповідь В. Добоша «Неозначено-особові речення в поезії Т.Г. Шевченка» [Добош 1964, с. 80–83].

Серед матеріалів XVII наукової мовознавчої конференції (квітень 1963 р.) – публікація В. Добоша «Субстантивовані прикметники чи іменники?

(до питання правопису деяких типів назв населених пунктів Закарпаття)» [Добош 1963, с. 62–65].

У матеріалах XVIII мовознавчої конференції (травень 1964 р.) наявна стаття В. Добоша «Займенникові енклітики в українських карпатських говорах» [Добош 1964, с. 18–21]. Василь Добош підтримував здібних і сумлінних студентів. У травні цього ж року доцент Василь Добош очолює редакційну колегію збірника матеріалів XVII наукової студентської конференції.

Понад 60 років зберігається «Методичний порадище по написанню курсових та дипломних робіт з української мови», підготовлений Василем Добошем на допомогу тодішнім студентам. На титульній сторінці одного з примірників є бібліотечний штамп з позначкою «обов'язковий примірник».

У матеріалах ювілейної мовознавчої конференції, присвяченої 20-річчю Ужгородського державного університету, яка відбулася 26–27 жовтня 1965 року, є публікація Василя Добоша «Стан вивчення синтаксису українських говорів». Учений привертає увагу до позитивних зрушень в діалектологічних дослідженнях. «...протягом останніх десяти років в українській діалектологічній літературі з'явилося біля 40 праць, які мають якийсь стосунок до проблем дослідження синтаксису українських говорів... Але чи не найбільше опубліковано спостережень над південно-карпатськими (закарпатськими) говорами», – з гордістю констатує вчений [Добош 1965, с. 55–58].

У матеріалах XX наукової мовознавчої конференції УжДУ 1966 року з'являється публікація результатів дослідження В. Добоша «Із спостережень над синтаксичними функціями родового відмінка з прийменником «з» у південнокарпатських говорах». У ній мовознавець акцентує увагу на конструкції родового відмінка з придієслівним керуванням: родовий з прийменником «з» у конструкціях з просторовим відношенням; родовий з прийменником «з» у конструкціях з об'єктним відношенням, родовий з прийменником «з» у конструкціях з причиновим відношенням, родовий з прийменником «з» у конструкціях з часовим відношенням та конструкції родового із прийменником «з» присубстантивного керування [Добош 1966, с. 50–54].

Не можна оминати увагою й редакторську діяльність Василя Добоша. Він і Кирило Галас стали редакторами праці званого мовознавця Йосипа Дзендзелівського «Конспект лекцій до курсу української діалектології». У вступі автор висловлює щиру подяку своїм колегам по кафедрі (серед них згадує і Василя Добоша), які взяли участь в обговоренні рукопису його «Конспекту лекцій...» і своїми порадами та зауваженнями допомогли їх поліпшити» [Дзендзелівський 1966, с. 4].

Василь Добош був відповідальним редактором і тексту лекцій «Складні речення ускладненого типу в сучасних слов'янських мовах» (1974) М.В. Симулика.

«Із спостережень над синтаксичними функціями родового відмінка з прийменником у південнокарпатських говорах» – під такою назвою опублі-

ковано статтю тодішнього доцента кафедри української мови В. І. Добоша в матеріалах XXI наукової конференції Ужгородського державного університету 1967 року [Добош 1967, с. 145–147].

Василь Добош працював і в співавторстві з відомими ужгородськими мовознавцями – К.Й. Галасом, Й.О. Дзендзелівським, В.І. Лавером, П.П. Чучкою, з якими публікує статтю під назвою «Досягнення українського та слов'янського мовознавства на Закарпатті за роки радянської влади» [Добош 1970, с. 530–552].

Звернемо увагу й на збірник матеріалів республіканської наукової конференції «Культура та побут населення українських Карпат», яка проходила в 1972 р, співорганізатором якої був і Ужгородський державний університет. У ньому вміщено доповідь В. Добоша «Деякі особливості форм та синтаксичних функцій іменників – назв старих свят в українських південнокарпатських говорах» [Добош 1972, с. 141–142].

У матеріалах республіканської наукової конференції «Культура і побут населення українських Карпат» (1973 р.) вміщено статтю В.І. Добоша «Синтаксичні функції орудного відмінка з прийменником з (из) в українських південнокарпатських говорах» [Добош 1973, с. 304–311].

Деякі публікації Василя Добоша (на вимогу того часу) опубліковано російською мовою. Зокрема це обидва його дисертаційні дослідження, статті «Синтаксические функции родительного падежа с предлогом *коло, около, ни'а, попри* в южнокарпатских украинских говорах» [Добош 1973, с. 148–150], «Предикативные функции падежей в южнокарпатских украинских говорах» [Добош 1974, с. 95–97], «Синтаксические функции *у/в* местного падежа в украинских южнокарпатских говорах» [Добош 1977, с. 102–104]; тези доповіді «Некоторые вопросы фонетической адаптации венгерских лексических заимствований в украинских говорах Закарпатья» в матеріалах Всесоюзної наукової конференції-форумі фіно-угрознавців, яка відбулася 27–30 жовтня в УжДУ [Добош 1977, с. 23–25].

1978 р. у збірнику матеріалів «Проблеми дослідження діалектології, лексики і фразеології української мови» надруковано тези доповіді В. Добоша «Лексико-семантичні властивості слів, синтаксичні зв'язки і синтаксичні відношення та синтаксичні функції словоформ / до проблеми їх взаємозв'язку і взаємозалежності» [Добош 1978, с. 167–169].

80-і роки ХХ ст. стали періодом плідної праці вченого: «Склад та синтаксичні функції сполучників підрядності в південнокарпатських говорах української мови» в збірнику «Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами» (1982) [Добош 1982, с. 80–82], «Енклітики в південно-західних говорах української мови» у тематичному збірнику «Дослідження лексики і фразеології говорів українських Карпат» [Добош 1982, с. 136–156], «Некоторые особенности лингвогеографического исследования союзов / на материале южнокарпатских говоров укра-

инского языка» в збірнику «Совещание по вопросам диалектологии и истории языка (лингвогеография на современном этапе и проблемы межуровневого взаимодействия в истории языка)» (1984) [Добош 1984, с. 39–40], «Лексико-семантичні засоби вираження синтаксичних відношень у сполучникових конструкціях (на матеріалі південнокарпатських українських говорів) у збірнику «Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку лексики української народно-розмовної мови» (1989); [Добош 1989, с. 56–57]; «Глибока народність – основна ознака мови творів Т. Г. Шевченка» в матеріалах науково-практичної конференції, присвяченої 175-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка» (1989) [Добош 1989, с. 32].

У 90-ті роки ХХ століття Василь Добош продовжує активні дослідження і публікує ряд доповідей в матеріалах наукових конференцій.

1993 р. з'являється його стаття «Проблеми правописної нормалізації назв населених пунктів Закарпаття». Науковець вважає, що «одним із найбільш нерегульованих питань правопису сучасної української літературної мови слід уважати практику написання назв населених пунктів України» [Добош 1993, с. 156–163].

У матеріалах конференції «О.В. Духнович і Слов'янський світ», яка проходила 23–24 квітня 1993 року в УжДУ, вміщено статтю В. Добоша «Деякі лексико-граматичні особливості мови О. В. Духновича» [Добош 1993, с. 69–70]. У матеріалах 47-ї підсумкової наукової конференції викладацького складу Ужгородського державного університету опубліковано тези доповіді «Із спостережень над сполучниковими конструкціями в південнокарпатських говорах української мови /сурядні конструкції з протиставними сполучниками» [Добош 1993, с. 26]. Особливу увагу привернула ще одна публікація професора Василя Добоша – «Відлуння ідей та художньої майстерності прогресивних письменників Галичини і Буковини на Закарпатті в 20–30-х роках ХХ століття», вміщена в матеріалах наукового семінару до 80-ої річниці утворення Чехословаччини, який відбувся 28 жовтня 1998 р. в Ужгороді [Добош 1999, с. 222–230].

2000 р. у Ювілейному збірнику на честь 70-річчя від дня народження професора Петра Лизанця у співавторстві з С.М. Рошко з'являється одна з останніх робіт В. Добоша «Структурно-функціональна специфіка порівнянь-фразеологізмів у складних реченнях» [Добош 2000, с. 211–215].

Також мовознавець активно долучався до уточнень та корегувань правопису й тлумачень статей довідкових видань.

Привертаємо увагу до двох словників, які зберігаються у фонді відділу іноземної літератури НБ УжНУ: «Угорсько-український словник» (1961) за редакцією О.М. Рота, Ю.М. Сака, П.П. Чучки, укладений науковими працівниками Ужгородського державного університету (серед них і Василь Добош) та «Словацько-український словник» обсягом 674 сторінки, виданий 1985 р. у Братиславі (Словацьчина) у видавництві «Словацьке педагогічне

видавництво Братислава», упорядкований українсько-словацьким лінгвістом Петром Бунганичем. У вступі до матеріалів видання упорядник висловлює щире вдячність за допомогу своїм українським колегам-лінгвістам з кафедри української мови Ужгородського державного університету Йосипу Дзензелівському та Василю Добошу.

Висновки. Відомий український мовознавець Василь Добош – яскравий представник Закарпатської діалектологічної школи. Основними

працями вченого стали дослідження з українсько-го діалектного синтаксису, зокрема семантики, складу та функцій прийменникових конструкцій південнокарпатського говору української мови. Вчений залишив по собі чималу наукову спадщину, яку сумлінно зберігає і пропагує сучасним користувачам Наукова бібліотека Ужгородського національного університету. Доробок вченого і сьогодні актуальний для наукової та студентської аудиторії.

Література

1. Вивчення говорів Закарпаття. *За більшовицькі кадри*. 1952. 14 черв. (№20–22). С. 2.
2. Галас К.Й., Дзензелівський Й.О., Добош В.І., Лавер В.І., Чучка П.П. Досягнення українсько-го та слов'янського мовознавства на Закарпатті за роки радянської влади. *Великий Жовтень і розквіт возз'єднаного Закарпаття*: матеріали наук. сесії, присвяч. 50-річчю Великої Жовтневої соц. революції (29 черв.–2 лип. 1967 р.); відп. ред. М. В. Троян; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород: Карпати, 1970. С. 530–552.
3. Добош В. З досвіду однієї діалектологічної групи. *За більшовицькі кадри*. 1952. 9 лют. (№5). С. 2.
4. Добош В.І. Некоторые вопросы фонетической адаптации венгерских лексических заимствований в украинских говорах Закарпатья. *Исследование финно-угорских языков и литератур в их взаимосвязях с языками и литературами народов СССР*: тезисы докл. Всесоюз. науч. совещания финно-угроведов (27–30 окт.) / отв. ред. П.Н. Лизанец; Ужгор. гос. ун-т и др. Ужгород, 1977. С. 23–25.
5. Добош В.І. Некоторые особенности лингвогеографического исследования союзов (на материале южнокарпатских говоров украинского языка). *Совещание по вопросам диалектологии и истории языка (лингвогеография на современном этапе и проблемы межкультурного взаимодействия в истории языка)*, Ужгород, 18–20 сент. 1984 г.: тезисы докл. и сообщ. М., 1984. Т. I. С. 39–40.
6. Добош В.І. Предикативные функции падежей в южнокарпатских украинских говорах. *Совещание по общеславянскому лингвистическому атласу (Воронеж, 11–16 сент. 1974 г.)*: тезисы докл. Воронеж, 1974. С. 95–97.
7. Добош В.І. Синтаксические функции у/в+местного падежа в украинских южнокарпатских говорах. *Совещание по общеславянскому лингвистическому атласу (Черновцы, 4–7 окт. 1976 г.)*: тезисы докл. М., 1977. С.102–104.
8. Добош В.І. Синтаксические функции родительного падежа с предлогами *коло, около, пил'а, попри* в южнокарпатских украинских говорах. *Совещание по общеславянскому лингвистическому атласу (Ужгород, 25–28 сент. 1973)*: тезисы докл. М., 1973. С. 148–150.
9. Добош В.І. Глибока народність – основна ознака мови творів Т.Г. Шевченка. *Тези доповідей науково-практичної конференції, присвяченої 175-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка*; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород, 1989. С. 32.
10. Добош В.І. Деякі лексико-граматичні особливості мови О.В. Духновича. *О.В. Духнович і Слово в'янський світ*: [тези доп.] наук. конф. (23–24 квіт. 1993 р.) / редкол.: В.С. Поп (голова), В.Є. Задорожний, М.І. Зимомря та ін.; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород: Патент, 1993. С. 69–70.
11. Добош В.І. Деякі особливості форм та синтаксичних функцій іменників – назв старих свят в українських південнокарпатських говорах. *Культура та побут населення Українських Карпат*: матеріали респ. наук. конф., присвяч. 50-річчю утворення СРСР: тези доп. та повідомл. / відп. ред. І.М. Гранчак; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород, 1972. С. 141–142.
12. Добош В.І. Дієслівні категорії часу і способу в південнокарпатських говірках долини р. Тур'ї (творення форм). *Доповіді та повідомлення. Серія історико-філологічна. № 1* / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Друк. УжДУ, 1957. С. 96–98.
13. Добош В.І. До питання функціонально-семантичних особливостей прийменників говірок долини річки Тур'ї Закарпатської області. *Доповіді та повідомлення. Серія філологічна. № 4* / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Друк. УжДУ, 1959. С. 76–79.
14. Добош В.І. До синтаксису особових енклітик *-м, -с', -с'ме, -с'те* в південнокарпатських говорах. *Доповіді та повідомлення. Серія філологічна. № 3*: матеріали першої Ужгор. міжвуз. конф., присвяч. вивченню карпат. говорів / (відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Вид-во УжДУ, 1958. С. 42–44.
15. Добош В.І. Енклітики в південно-західних говорах української мови. *Дослідження лексики і фразеології говорів українських Карпат*: тематич. зб. / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Рад. Закарпаття, 1982. С. 136–155.
16. Добош В.І. Займенникові енклітики в українських карпатських говорах. *Тези доповідей та повідомлення XVIII наукової конференції (квітень 1964 р.)*. *Серія мовознавства* (трав. 1964 р.) / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Вид-во Ужгор. держ. ун-ту, 1964. С. 18–21.
17. Добош В.І. Із словотвору іменників говірок долини р. Тур'ї Закарпатської області. *Доповіді та*

повідомлення. Серія філологічна. № 2 / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Закарпат. обл. друк., 1958. С. 78–80.

18. Добош В.І. Із спостережень над синтаксичними функціями родового відмінка з прийменником з у південнокарпатських говорах. *Тези доповідей до XX наукової конференції. Серія мовознавча* / відп. ред. П.М. Лизанець; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Вид-во УжДУ, 1966. С. 50–54.

19. Добош В.І. Із спостережень над синтаксичними функціями родового відмінка з прийменником у південнокарпатських говорах. *Матеріали XXI наукової конференції Ужгородського державного університету. Серія філології* / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. нац. ун-т. Ужгород: Вид-во Київ. ун-ту, 1967. С. 145–147.

20. Добош В.І. Із спостережень над сполучниковими конструкціями в південнокарпатських говорах української мови (сурядні конструкції з протиставними сполучниками). *Тези доповідей 47-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу Ужгородського державного університету* (Секція філол. наук). Ужгород, 1993. С. 26.

21. Добош В.І. Із спостережень над фонетикою південнокарпатських говірок долини р. Тур'ї / *Наукові записки. Т. XXVI. Діалектологічний збірник* / відп. за вип. С.П. Бевзенко; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Друк. Ужгор. ун-ту, 1957. Вип. 2. С. 93–114.

22. Добош В.І. Лексико-семантичні властивості слів, синтаксичні зв'язки і синтаксичні відношення та синтаксичні функції слів (до проблеми їх взаємозв'язку і взаємозалежності). *Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови: тези доп.* / редкол.: К.Й. Галас, Й. О. Дзензелівський (відп. ред.), В.В. Німчук та ін.; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород: Патент, 1978. С. 167–169.

23. Добош В.І. Лексико-семантичні засоби вираження синтаксичних відношень у сполучникових конструкціях (на матеріалі південнокарпатських українських говорів). *Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку лексики української народно-розмовної мови: тези доп. Респ. конф.* (Ужгород, листоп. 1989 р.) / редкол.: Б.К. Галас, Й.О. Дзензелівський (відп. ред.), В.І. Добош та ін.; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород: Патент, 1989. С. 56–57.

24. Добош В.І. Неозначено-особові речення в поезії Т.Г. Шевченка. *Тези доповідей та повідомлення наукової конференції професорсько-викладацького складу, присвяченої 150-річчю з дня народження Тараса Григоровича Шевченка* / відп. ред. П.П. Пономарьов; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Друк. Ужгор. ун-ту, 1964. С. 80–83.

25. Добош В.І. Основні значення конструкцій знахідного та орудного відмінків у говірках Тур'янщини Закарпатської області. *Доповіді та повідомлення. Серія філологічна. № 5* / відп. ред. С. П. Бевзенко; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Друк. Ужгор. держ. ун-ту, 1960. С. 58–60.

26. Добош В.І. Проблеми правописної нормалізації назв населених пунктів Закарпаття. Українська мова на Закарпатті у минулому і сьогодні: матеріали наук.-практ. конф. (Ужгород, 5–6 трав. 1992 р.) / відп. ред. Б. К. Галас; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород: Патент, 1993. С. 156–163.

27. Добош В.І. Синтаксичні функції орудного відмінка з прийменником з (из) в українських південнокарпатських говорах. *Культура і побут населення українських Карпат: матеріали респ. наук. конф.* / відп. ред. І.М. Гранчак; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород, 1973. С. 304–311.

28. Добош В.І. Склад та синтаксичні функції сполучників підрядності в південнокарпатських говорах української мови. *Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами: тези доп.* / редкол.: Й.О. Дзензелівський (відп. ред.), К.Й. Галас, В.І. Добош та ін.; Ужгор. держ. ун-т [та ін.]. Ужгород, 1982. С. 80–82.

29. Добош В.І. Стан вивчення синтаксису українських говорів. *Тези доповідей до ювілейної конференції, присвяченої 20-річчю Ужгородського державного університету. Серія мовознавча* (26–27 жовт. 1965 р.) / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. Ужгород: Закарпат. обл. друк., 1965. С. 55–58.

30. Добош В.І. Субстантивовані прикметники чи іменники? (До питання правопису деяких типів назв населених пунктів Закарпаття). *Тези доповідей та повідомлень XVII наукової конференції (квіт. 1963 р.). Серія філологічна* / відп. ред. Й.О. Дзензелівський; Ужгор. держ. ун-т. С. 62–65.

31. Добош В. Як я працюю над дипломною роботою. *За більшовицькі кадри*. 1952. 17 січ. (№2). С. 1.

32. Добош В., Рошко С. Відлуння ідей та художньої майстерності прогресивних письменників Галичини і Буковини на Закарпатті в 20–30-х роках ХХ століття. *Закарпаття в складі Чехословаччини: проблеми відродження і національного розвитку: доп. наук. семінару, присвяч. 80-й річниці утворення Чехословаччини* (Ужгород, 28 жовт. 1998 р.). Ужгород, 1999. С. 222–230.

33. Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр. Вип. 8. Збірник пам'яті професора Василя Добоша / відп. ред. М.І. Сюсько; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т. Ужгород, 2005. С. 9–16.

References

1. Vyvchennia hovoriv Zakarpattia (1952) [Studying the Dialects of Transcarpathia]. *Za bilshovytski kadry*. 14 cherv. (№20–22). S. 2. [in Ukrainian].

2. Halas K. Yo., Dzendzelivskiy Yo. O., Dobosh V. I., Laver V. I., Chuchka P. P. (1970) Dosiahnennia ukrain-skoho ta slovianskoho movoznavstva na Zakarpatti za roky radianskoi vlady [Achievements of Ukrainian and Slavic Linguistics in Transcarpathia during the Years of Soviet Rule]. *Velykyi Zhovten i rozkvit vozziednanoho*

Zakarpattia; materialy nauk. sesii, prysviach. 50-richchiu Velykoi Zhovtnevoi sots. revoliutsii (29 cherv.–2 lyp. 1967 r.); vidp. red. M. V. Troian; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod; Karpaty. S. 530–552 [in Ukrainian].

3. Dobosh V. (1952) Z dosvidu odniiei dialektolohichnoi hrupy [From the Experience of One Dialectological Group]. *Za bilshovytski kadry*. 9 liut. (№ 5). S. 2 [in Ukrainian].

4. Dobosh V.I. (1977) Nekotorye voprosy foneticheskoy adaptatsii vengerskikh leksicheskikh zaimstvovaniy v ukrainskikh govorakh Zakarpattia [Some Issues of Phonetic Adaptation of Hungarian Lexical Borrowings in Ukrainian Dialects of Transcarpathia]. *Issledovanie finno-ugorskikh yazykov i literatur v ikh vzaimosvyazyakh s yazykami i literaturami narodov SSSR; tezisy dokl. Vsesoyuz. nauch. soveshchaniya finno-ugrovedov* (27–30 okt.) / otv. red. P.N. Lizanec; Uzhgor. gos. un-t i dr. Uzhgorod. S. 23–25 [in Russian].

5. Dobosh V.I. (1984) Nekotorye osobennosti lingvogeograficheskogo issledovaniya soyuzov (na materiale yuzhnokarpatskikh govorov ukrainskogo yazyka) [Some Features of the Linguogeographical Study of Conjunctions (Based on the Material of the South Carpathian Dialects of the Ukrainian Language)]. *Soveshchanie po voprosam dialektologii i istorii yazyka (lingvogeografiya na sovremennom etape i problemy mezhurovnevo vzaimodeystviya v istorii yazyka)*, Uzhgorod, 18–20 sent. 1984 g.; tezisy dokl. i soobshch. M. T. I. S. 39–40 [in Russian].

6. Dobosh V.I. (1974) Predikativnye funktsii padezhey v yuzhnokarpatskikh ukrainskikh govorakh [Predicative Functions of Cases in South Carpathian Ukrainian Dialects]. *Soveshchanie po obshchslavyanskomu lingvisticheskomu atlasu* (Voronezh, 11–16 sent. 1974 g.); tezisy dokl. Voronezh. S. 95–97 [in Russian].

7. Dobosh V.I. (1977) Sintaksicheskie funktsii u/v+mestnogo padezha v ukrainskikh yuzhnokarpatskikh govorakh [Syntactic Functions of u/v+Local Case in Ukrainian South Carpathian Dialects]. *Soveshchanie po obshchslavyanskomu lingvisticheskomu atlasu* (Chernovcy, 4–7 okt. 1976 g.); tezisy dokl. M. S. 102–104 [in Russian].

8. Dobosh V.I. (1973) Sintaksicheskie funktsii roditelnogo padezha s predlogami *kolo, okolo, pil'a, popri* v yuzhnokarpatskikh ukrainskikh govorakh [Syntactic Functions of the Genitive Case with the Prepositions kolo, about, pil'a, popri in South Carpathian Ukrainian Dialects]. *Soveshchanie po obshchslavyanskomu lingvisticheskomu atlasu* (Uzhgorod, 25–28 sent. 1973); tezisy dokl. M. S. 148–150 [in Russian].

9. Dobosh V.I. (1989) Hlyboka narodnist – osnovna oznaka movy tvoriv T.H. Shevchenka [Deep Nationalism is the Main Feature of the Language of T.H. Shevchenko's Works]. *Tezy dopovidei naukovopraktychnoi konferentsii, prysviachenoi 175-richchiu z dnia narodzhennia T. H. Shevchenka*; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod. S. 32 [in Ukrainian].

10. Dobosh V.I. (1993) Deiaki leksyko-hramatychni osoblyvosti movy O.V. Dukhnovycha [Some Lexical and Grammatical Peculiarities of the Language of O.V. Dukhnovych]. *O.V. Dukhnovych i Slovianskyi svit; [tezy dop.] nauk. konf. (23–24 kvit. 1993 r.)* / redkol.; V.S. Pop (holova), V.Ye. Zadorozhnyi, M.I. Zymomria ta in.; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod; Patent. S. 69–70 [in Ukrainian].

11. Dobosh V. I. (1972) Deiaki osoblyvosti form ta syntaksychnykh funktsii imennykiv – nazv starykh sviat v ukrainskykh pivdennokarpatskykh hovorakh [Some Peculiarities of the Forms and Syntactic Functions of Nouns – the Names of Old Holidays in Ukrainian South Carpathian Dialects]. *Kultura ta pobut naseleння Ukrainykh Karpat; materialy resp. nauk. konf., prysviach. 50-richchiu utvorennia SRSR; tezy dop. ta povidoml.* / vidp. red. I.M. Hrančak; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod. S. 141–142 [in Ukrainian].

12. Dobosh V. I. (1957) Diieslivni katehorii chasu i sposobu v pivdennokarpatskykh hovirkakh dolyny r. Turii (tvorennia form) [Verb Categories of Tense and Mood in the South Carpathian Dialects of the Turya River Valley (Creation of Forms)]. *Dopovidi ta povidomlennia. Serii istoriko-filolohichna. № 1* / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyi; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Druk. UzhDU. S. 96–98 [in Ukrainian].

13. Dobosh V.I. (1959) Do pytannia funktsionalno-semantychnykh osoblyvostei pryimennykiv hovirok dolyny richky Turii Zakarpatskoi oblasti [On the Issue of Functional-Semantic Features of Prepositions of Speech of the Turya River Valley of Transcarpathian Region]. *Dopovidi ta povidomlennia. Serii filolohichna. № 4* / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyi; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Druk. UzhDU. S. 76–79 [in Ukrainian].

14. Dobosh V. I. (1958) Do syntaksysu osobovykh enklityk *-m, -s, -s'me, -s'te* v pivdennokarpatskykh hovorakh [To the Syntax of the Personal Enclitics *-m, -s', -s'me, -s'te* in South Carpathian Dialects]. *Dopovidi ta povidomlennia. Serii filolohichna. № 3; materialy pershoi Uzhhor. mizhvuz. konf., prysviach. vyvchenniu karpatskoho hovoru* / (vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyi; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Vyd-vo UzhDU. S. 42–44 [in Ukrainian].

15. Dobosh V.I. (1982) Enklityky v pivdenno-zakhidnykh hovorakh ukrainskoi movy [Enclitics in South-Western Dialects of the Ukrainian Language]. *Doslidzhennia leksyky i frazeolohii hovoru ukrainskykh Karpat; tematychna zb.* / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyi; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Rad. Zakarpattia. S. 136–155 [in Ukrainian].

16. Dobosh V.I. (1964) Zaimennykovi enklityky v ukrainskykh karpatskykh hovorakh [Pronominal Enclitics in Ukrainian Carpathian Dialects]. *Tezy dopovidei ta povidomlennia XVIII naukovoi konferentsii (kviten 1964 r.). Serii movoznavstva (trav. 1964 r.)* / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyi; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Vyd-vo Uzhhor. derzh. un-tu. S. 18–21 [in Ukrainian].

17. Dobosh V.I. (1958) Iz slovotvoru imennykiv hovirok dolyny r. Turii Zakarpatskoi oblasti [From the Lexicon of the Nouns of the Dialects of the Turya River Valley, Transcarpathian Region]. *Dopovidi ta povidomlennia. Serii filolohichna. № 2* / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyi; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Zakarp. obl. druk.

S. 78–80 [in Ukrainian].

18. Dobosh V.I. (1966) Iz sposterezhen nad syntaksychnymy funktsiiamy rodovoho vidminka z prymennykom z u pivdenokarpatskykh hovorakh [From Observations on the Syntactic Functions of the Genitive Case with the Preposition z in South Carpathian Dialects]. *Tezy dopovidei do XX naukovoï konferentsii. Seriiï movoznavcha / vidp. red. P.M. Lyzanets; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Vyd-vo UzhDU. S. 50–54* [in Ukrainian].

19. Dobosh V.I. (1967) Iz sposterezhen nad syntaksychnymy funktsiiamy rodovoho vidminka z prymennykom u pivdenokarpatskykh hovorakh [From Observations on the Syntactic Functions of the Genitive Case with a Preposition in South Carpathian Dialects]. *Materialy XXI naukovoï konferentsii Uzhhorodskoho derzhavnoho universytetu. Seriiï filolohii / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyy; Uzhhor. nats. un-t. Uzhhorod; Vyd-vo Kyiv. un-tu. S.145–147* [in Ukrainian].

20. Dobosh V.I. (1993) Iz sposterezhen nad spoluchnykovymy konstruktiiamy v pivdenokarpatskykh hovorakh ukraïnskoï movy (suriadni konstruktii z protystavnymy spoluchnykamy) [From Observations on Conjunctive Constructions in South Carpathian Dialects of the Ukrainian Language (Equal Constructions with Opposing Conjunctions)]. *Tezy dopovidei 47-yi pidsumkovoï naukovoï konferentsii profesorsko-vykladatskoho skladu Uzhhorodskoho derzhavnoho universytetu (Sektiiï filol. nauk). Uzhhorod. S. 26* [in Ukrainian].

21. Dobosh V.I. (1957) Iz sposterezhen nad fonetykoiu pivdenokarpatskykh hovirok dolyny r. Turi [From Observations on the Phonetics of South Carpathian Dialects of the Turya River Valley]. *Naukovi zapysky. T. XXVI. Dialektolohichniy zbirnyk / vidp. za vyp. S. P. Bevzenko; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Druk. Uzhhor. un-tu. Vyp. 2. S. 93–114* [in Ukrainian].

22. Dobosh V.I. (1978) Leksyko-semantychni vlastyvoli sliv, syntaksychni zviazky i syntaksychni vidnoshennia ta syntaksychni funktsii slovoform (do problemy yikh vzaiemozviazku i vzaiemozalezhnosti) [Lexical-Semantic Properties of Words, Syntactic Connections and Syntactic Relations and Syntactic Functions of Word Forms (To the Problem of Their Interconnection and Interdependence)]. *Problemy doslidzhennia dialektnoi leksyky i frazeolohii ukraïnskoï movy; tezy dop. / redkol.; K.Yo. Halas, Yo.O. Dzendzelivskyy (vidp. red.), V.V. Nimchuk ta in.; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod; Patent. S. 167–169* [in Ukrainian].

23. Dobosh V.I. (1989) Leksyko-semantychni zasoby vyrazhennia syntaksychnykh vidnoshen u spoluchnykovykh konstruktiiakh (na materialy pivdenokarpatskykh ukraïnskykh hovoriv) [Lexical-Semantic Means of Expressing Syntactic Relations in Conjunctive Constructions (Based on the Material of South Carpathian Ukrainian Dialects)]. *Naukovo-tekhnichna revoliutsiïa i suchasni protsesy rozvytku leksyky ukraïnskoï narodno-rozmovnoï movy; tezy dop. Resp. konf. (Uzhhorod, lystop. 1989 r.) / redkol.; B.K. Halas, Yo.O. Dzendzelivskyy (vidp. red.), V.I. Dobosh ta in.; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod; Patent. S. 56–57* [in Ukrainian].

24. Dobosh V.I. (1964) Neoznacheno-osobovi rechennia v poezii T.H. Shevchenka [Indefinite-Personal Sentences in the Poetry of T.H. Shevchenko]. *Tezy dopovidei ta povidomlennia naukovoï konferentsii profesorsko-vykladatskoho skladu, prysviachenoï 150-richchii z dnia narodzhennia Tarasa Hryhorovycha Shevchenka / vidp. red. P. P. Ponomarov; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Druk. Uzhhor. un-tu. S. 80–83* [in Ukrainian].

25. Dobosh V.I. (1960) Osnovni znachennia konstruktii znakhidnoho ta orudnoho vidminkiv u hovirkakh Turianshchyny Zakarpatskoï oblasti [The Main Meanings of the Constructions of the Accusative and Instrumental Cases in the Colloquial Dialects of the Turyan Region of the Zakarpattia Region]. *Dopovidi ta povidomlennia. Seriiï filolohichna. № 5 / vidp. red. S. P. Bevzenko; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Druk. Uzhhor. derzh. un-tu. S. 58–60.* [in Ukrainian].

26. Dobosh V.I. (1993) Problemy pravopysnoi normalizatsii nazv naselenykh punktiv Zakarpattia [Problems of Orthographic Normalization of the Names of Settlements in Transcarpathia]. *Ukraïnska mova na Zakarpatti u mynulomu i sohodni; materialy nauk.-prakt. konf. (Uzhhorod, 5–6 trav. 1992 r.) / vidp. red. B. K. Halas; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod; Patent. S. 156–163* [in Ukrainian].

27. Dobosh V.I. (1973) Syntaksychni funktsii orudnoho vidminka z prymennykom z (yz) v ukraïnskykh pivdenokarpatskykh hovorakh [Syntactic Functions of the Instrumental Case with the Preposition z (iz) in the Ukrainian South Carpathian Dialects]. *Kultura i pobut naseleñnia ukraïnskykh Karpat; materialy resp. nauk. konf. / vidp. red. I. M. Hbranchak; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod. S. 304–311* [in Ukrainian].

28. Dobosh V.I. (1982) Sklad ta syntaksychni funktsii spoluchnykiv pidriadnosti v pivdenokarpatskykh hovorakh ukraïnskoï movy [Composition and Syntactic Functions of Subordinating Conjunctions in South Carpathian Dialects of the Ukrainian Language]. *Leksyka ukraïnskoï movy v yii zviazkakh z susidnimy slovianskymy i neslovianskymy movamy; tezy dop. / redkol.; Yo.O. Dzendzelivskyy (vidp. red.), K.Yo. Halas, V.I. Dobosh ta in.; Uzhhor. derzh. un-t [ta in.]. Uzhhorod. S. 80–82* [in Ukrainian].

29. Dobosh V.I. (1965) Stan vyvchennia syntaksysu ukraïnskykh hovoriv [The State of Studying the Syntax of Ukrainian Dialects]. *Tezy dopovidei do yuvileinoï konferentsii, prysviachenoï 20-richchii Uzhhorodskoho derzhavnoho universytetu. Seriiï movoznavcha (26–27 zhovt. 1965 r.) / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyy; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod; Zakarpat. obl. druk. S. 55–58* [in Ukrainian].

30. Dobosh V.I. (1963) Substantyvovani prykmetnyky chy imennyky? (Do pytannia pravopysu deiakyykh typiv nazv naselenykh punktiv Zakarpattia) [Substantive Adjectives or Nouns? (Regarding the Spelling of Some Types of Names of Settlements in Transcarpathia)]. *Tezy dopovidei ta povidomlen XVII naukovoï konferentsii (kvit. 1963 r.). Seriiï filolohichna / vidp. red. Yo.O. Dzendzelivskyy; Uzhhor. derzh. un-t. Uzhhorod. S. 62–65* [in Ukrainian].

31. Dobosh V. (1952) Yak ya pratsiuu nad dyplomoi robotoiu [How I Work on a Thesis]. *Za bilshovytski kadry*. 17 sich. (№2). S. 1 [in Ukrainian].

32. Dobosh V., Roshko S. (1999) Vidlunnia idei ta khudozhnoi maisternosti prohresyvykh pysmennykh Halychyny i Bukovyny na Zakarpatti v 20–30-kh rokakh XX stolittia [Echoes of the Ideas and Artistic Skill of Progressive Writers of Galicia and Bukovyna in Transcarpathia in the 20s and 30s of the 20th Century]. *Zakarpattia v skladi Chekhoslovachchyny: problemy vidrodzhennia i natsionalnoho rozvytku; dop. nauk. seminaru, prysviach. 80-ii richnytsi utvorennia Chekhoslovachchyny* (Uzhhorod, 28 zhovt. 1998 r.). Uzhhorod. S. 222–230 [in Ukrainian].

33. Suchasni problemy movoznavstva ta literaturoznavstva; zb. nauk. pr. Vyp. 8. (2005) Zbirnyk pamiaty profesora Vasylia Dobosha [Modern Problems of Linguistics and Literary Studies: Collection in Memory of Professor Vasyl Dobosh] / vidp. red. M.I. Siusko; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Uzhhor. nats. un-t. Uzhhorod. S. 9–16 [in Ukrainian].

SCIENTIFIC WORK OF VASYL DOBOSH THROUGH THE LENS OF UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY LIBRARY

Abstract. The relevance of the article lies in the study of the scientific heritage of the famous scientist, Ukrainian linguist Vasyl Dobosh – a worthy representative of the cohort of philologists who grew up within the walls of Uzhhorod University. The scientific research is made with an emphasis on the preservation and popularisation of the scientist's works by the library of Uzhhorod National University. The purpose of the study is to find and present bibliographic information on the availability of scientific works of the scientist in the university library collection, who devoted his professional activity not only to teaching a new generation of philologists, but also successfully combined it with research on the dialects of the Transcarpathian region, in particular the syntax, semantics, composition and functions of prepositional constructions of the South Carpathian dialect of the Ukrainian language. The source material for the article was the alphabetical and systematic catalogues of documents, thematic and subject files, and the rubric 'Scientists of Uzhhorod University'. The task of the research was to chronologically arrange the published works of V. Dobosh, to study the ways they were received by the university library collection, and to identify inscriptions on books. Particular attention is paid to the dissertation works of the scientist, defended in 1955 and 1978. The study 'Syntax of the South Carpathian dialects of the Ukrainian language (syntactic functions of cases)' (1978) brought V. Dobosh wide recognition in the linguistic world. Based on the practical evidence (records) of the history of book publishing of individual editions, the library shows a constant user interest in the scientific works of Professor Vasyl Dobosh 'Syntax of Ukrainian South Carpathian Dialects: Text of Lectures' (1971), 'Syntax of Ukrainian South Carpathian Dialects (Prepositional Constructions): Text of Lectures' (1972), 'Methodological developments for practical classes on dialectal syntax (Prepositional Constructions, part 2)' (1981).

Keywords: linguist Vasyl Dobosh, scientific works of Vasyl Dobosh, linguistics, dialectology, Uzhhorod National University, Scientific Library of Uzhhorod National University..

© Медведь М., 2024 р.

Марія Медведь – кандидат філологічних наук, директор Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету, Ужгород, Україна; maria.medved@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8275-9026>

Maria Medved – Candidate of Philology, Director of the Scientific Library of Uzhhorod National University, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine; maria.medved@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8275-9026>